

Samorządy domagają się zwiększenia nakładów na oświatę i przywrócenia autonomii

Kategoria: Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego

Opublikowano: czwartek, 18, grudzień 2025 08:20

Odśłony: 635

Podczas posiedzenia Komisji Wspólnej, które odbyło się 17 grudnia br. w Warszawie, strona samorządowa (w tym Związek Powiatów Polskich) przekazała przedstawicielom Ministerstwa Edukacji Narodowej stanowisko dotyczące koniecznych zmian w systemie oświaty. Samorządowcy podkreślili, że niezbędne jest zwiększenie nakładów na edukację oraz przywrócenie jednostkom samorządu terytorialnego autonomii w prowadzeniu polityki oświatowej.

W stanowisku zaznaczono, że wobec wstrzymania prac nad nowym systemem finansowania zadań oświatowych strona samorządowa wyraża stanowczy sprzeciw. Samorzady zwracają uwagę, że odgrywają kluczową rolę w funkcjonowaniu polskiego systemu edukacji. Pomimo wieloletniego niedoszacowania zadań oświatowych prowadzą łącznie ponad 47 tysięcy szkół i przedszkoli, realizując inwestycje w infrastrukturę oraz działania na rzecz poprawy warunków nauczania i bezpieczeństwa.

W kontekście narastającego kryzysu demograficznego strona samorządowa uznała za konieczne zarówno zwiększenie środków finansowych na oświatę, jak i przywrócenie samorządom większej swobody w kształtowaniu polityki edukacyjnej. Przypomniano, że w 2024 roku samorządowcy byli zapewniani o szybkim rozpoczęciu prac nad nowym systemem finansowania po uchwaleniu ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Według przekazanego stanowiska rząd nie podjął jednak tego zadania, mimo że zobowiązania w zakresie zwiększenia nakładów i autonomii samorządów znalazły się w umowie koalicyjnej. Podkreślono również, że rząd wycofuje się nawet z zapowiadanych zmian punktowych.

Jako przykład wskazano decyzję o rezygnacji z poparcia dla zamrożenia wysokości podstawowej kwoty dotacji dla niesamorządowych przedszkoli z uwzględnieniem aktualizacji i wskaźnika 1,03, przewidzianych w poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o finansowaniu zadań oświatowych. Samorzady argumentują, że obecny mechanizm finansowania przedszkoli niesamorządowych dodatkowo je obciąża i ogranicza możliwości konkurowania placówek samorządowych z niesamorządowymi.

W stanowisku zwrócono uwagę, że w warunkach pogłębiającego się niżu demograficznego obowiązujący system powoduje szybki, nieproporcjonalny wzrost stawek dotacji dla przedszkoli niesamorządowych, wynikający wyłącznie ze spadku liczby dzieci w przedszkolach samorządowych. Przypomniano, że w całej strefie budżetowej wzrost wydatków na wynagrodzenia i inne koszty ustalono w 2026 roku na poziomie 3 procent, a taki sam poziom wzrostu zaproponowano dla przedszkoli niesamorządowych.

Samorządowcy zaproponowali, aby w przypadku przedszkoli niepublicznych dotacja była przekazywana w maksymalnej wysokości równej środkom naliczanym na dziecko w potrzebach oświatowych zgodnie z obowiązującymi regulacjami.

Stanowisko kończy się oczekiwaniem, że rząd wywiąże się z podjętych zobowiązań dotyczących finansowania oświaty i przywrócenia samorządom odpowiedniej autonomii w prowadzeniu polityki edukacyjnej.

Pełna treść stanowiska dostępna jest poniżej.